

SỞ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO

THÀNH PHỐ HUẾ

ĐỀ CHÍNH THỨC

TUYỂN SINH LỚP 6 - NĂM HỌC 2025-2026

TRƯỜNG THCS NGUYỄN TRI PHƯƠNG-HUẾ

Môn: TIẾNG VIỆT

Thời gian làm bài: 60 phút, không kể thời gian phát đề

I. ĐỌC HIỂU, KIẾN THỨC TIẾNG VIỆT (5,0 điểm)**Câu 1 (1,5 điểm).** Đọc đoạn văn sau và thực hiện theo yêu cầu:

(1) *Mấy hôm nọ, trời mưa lớn, trên những hồ ao quanh bãi trước mặt, nước dâng trắng mênh mông.* (2) *Nước đầy và nước mới thì cua cá cũng tập nập xuôi ngược, thế là bao nhiêu cò, sếu, vạc, cốc, le, sâm cầm, vịt trời, bồ nông, mòng, két ở các bãi sông xơ xác tận đâu cũng bay cả về vùng nước mới để kiếm mồi.* (3) *Suốt ngày, họ cãi cọ om sòm bốn góc đầm, có khi chỉ vì tranh một mồi tép.* (4) *Có những anh Cò gầy vêu vao ngày ngày bì bõm lội bùn tím cả chân mà vẫn hếch mỏ, chẳng được miếng nào.*

(Theo Tô Hoài, *Dế Mèn phiêu lưu kí*, NXB Kim Đồng, 2017, tr.15, 16)

- a) Nước trên những hồ ao quanh bãi được tác giả miêu tả như thế nào?
- b) Trong đoạn văn, những loài chim nào bay về vùng nước mới để kiếm mồi?
- c) Xác định đại từ có trong câu (3) của đoạn văn trên.

Câu 2 (1,0 điểm). Nêu tác dụng của dấu gạch ngang trong câu văn sau:

Cái Tết ở đảo thường là cái Tết đáng nhớ đối với mỗi người lính Trường Sa - những người đã phải xa gia đình để chắc tay súng bảo vệ Tổ quốc.

(Nguyễn Xuân Thuỷ, *Tôi kể em nghe chuyện Trường Sa*, NXB Kim Đồng, 2016, tr.50)**Câu 3 (1,5 điểm).** Đọc câu văn sau và thực hiện theo yêu cầu:

Trời đang râm, mặt trời e ấp nấp sau tầng mây xám dày cộp, những tia nắng như được lọc qua sàng, thưa thớt rơi rớt xuống đất.

(Theo Ân Kiện Linh, Ngọc Khánh dịch, *Trên những bánh xe*, NXB Kim Đồng, 2021, tr.18)

- a) Xác định các vế câu trong câu ghép trên.
- b) Trong câu trên, tác giả đã sử dụng những biện pháp tu từ gì? Chi tiết nào thể hiện điều đó?

Câu 4 (1,0 điểm). Tìm và ghi lại các kết từ, cặp kết từ có trong câu văn sau:

Hồ Tây không chỉ đẹp bởi mặt nước xanh mênh mông, quanh năm dập dềnh, lượn sóng mà còn mang vẻ đẹp thơ mộng bởi sắc hồng thom ngát của hoa sen, sắc tím của hoa bằng lăng hay vẻ rực rỡ của những cánh phượng hồng mỗi độ hè về.

(Lam Phương, *Hồ Tây*, nét chấm phá đầy thi vị giữa lòng thủ đô)

II. VIẾT (5,0 điểm)

Mùa hè là một bức tranh rực rỡ, được vẽ nên bởi màu đỏ của hoa phượng, âm thanh râm ran của tiếng ve cùng với những ước mơ, dự định của các cô cậu học trò,... Em hãy viết một đoạn văn nói lên những cảm xúc của mình mỗi khi mùa hè đến.

---HẾT---

HƯỚNG DẪN GIẢI CHI TIẾT

I. ĐỌC HIỂU, KIẾN THỨC TIẾNG VIỆT (5,0 điểm)

Câu 1 (1,5 điểm). Đọc đoạn văn sau và thực hiện theo yêu cầu:

(1) *Mấy hôm nọ, trời mưa lớn, trên những hồ ao quanh bãi trước mặt, nước dâng trắng mênh mông.* (2) *Nước đầy và nước mới thì cua cá cũng tấp nập xuôi ngược, thế là bao nhiêu cò, sếu, vạc, cốc, le, sâm cầm, vịt trời, bồ nông, mòng, két ở các bãi sông xơ xác tận đâu cũng bay cả về vùng nước mới để kiếm mồi.* (3) *Suốt ngày, họ cãi cọ om sòm bốn góc đầm, có khi chỉ vì tranh một mồi tép.* (4) *Có những anh Cò gầy vêu vao ngày ngày bì bõm lội bùn tím cả chân mà vẫn hếch mỏ, chẳng được miếng nào.*

(Theo Tô Hoài, *Đế Mèn phiêu lưu kí*, NXB Kim Đồng, 2017, tr.15, 16)

- Nước trên những hồ ao quanh bãi được tác giả miêu tả như thế nào?
- Trong đoạn văn, những loài chim nào bay về vùng nước mới để kiếm mồi?
- Xác định đại từ có trong câu (3) của đoạn văn trên.

Phương pháp giải:

- Em đọc câu (1) để trả lời câu hỏi.
- Em đọc câu (2) để trả lời câu hỏi.
- Em nhớ lại về đại từ để xác định đại từ có trong câu (3).

Lời giải chi tiết:

- Nước trên những hồ ao quanh bãi được tác giả miêu tả là “dâng trắng mênh mông”.
- Những loài chim bay về vùng nước mới để kiếm mồi là: cò, sếu, vạc, cốc, le, sâm cầm, vịt trời, bồ nông, mòng, két.
- Đại từ có trong câu (3) là “họ” thay thế cho các loài chim đã nêu ở câu (2).

Câu 2 (1,0 điểm). Nêu tác dụng của dấu gạch ngang trong câu văn sau:

Cái Tết ở đảo thường là cái Tết đáng nhớ đối với mỗi người lính Trường Sa - những người đã phải xa gia đình để chắc tay súng bảo vệ Tổ quốc.

Phương pháp giải:

Em xác định vị trí và nhớ lại tác dụng của dấu gạch ngang.

Lời giải chi tiết:

Dấu gạch ngang trong câu có tác dụng để đánh dấu bộ phận chú thích, giải thích cho cụm từ “mỗi người lính Trường Sa” là “những người đã phải xa gia đình để chắc tay súng bảo vệ Tổ quốc”.

Câu 3 (1,5 điểm). Đọc câu văn sau và thực hiện theo yêu cầu:

Trời đang râm, mặt trời e ấp nấp sau tầng mây xám dày cộp, những tia nắng như được lọc qua sàng, thưa thớt rơi rớt xuống đất.

(Theo Ân Kiến Linh, Ngọc Khánh dịch, *Trên những bánh xe*, NXB Kim Đồng, 2021, tr.18)

- Xác định các vế câu trong câu ghép trên.
- Trong câu trên, tác giả đã sử dụng những biện pháp tu từ gì? Chi tiết nào thể hiện điều đó?

Phương pháp giải:

- Em xác định các thành phần câu để tìm các vế câu.
- Em nhớ lại các biện pháp tu từ và dựa vào từ ngữ, nội dung câu để xác định biện pháp tu từ.

Lời giải chi tiết:

- Trời (CN1) / đang râm (VN1), mặt trời e ấp (CN2) / nấp sau tầng mây xám dày cộp (VN2), những tia nắng (CN3) / như được lọc qua sàng, thưa thớt rơi rớt xuống đất (VN3).

Câu ghép có 3 vế câu:

- Vế 1: Trời đang râm
- Vế 2: mặt trời e ấp nấp sau tầng mây xám dày cộp
- Vế 3: những tia nắng như được lọc qua sàng, thưa thớt rơi rớt xuống đất

- Tác giả đã sử dụng biện pháp tu từ nhân hoá, so sánh.

- Nhân hóa: “mặt trời e ấp nấp” gợi hình ảnh mặt trời như một cô gái đang thẹn thùng.
- So sánh: “những tia nắng như được lọc qua sàng” gợi hình ảnh tia nắng thưa thớt như ánh sáng được lọc qua sàng.

Câu 4 (1,0 điểm). Tìm và ghi lại các kết từ, cặp kết từ có trong câu văn sau:

Hồ Tây không chỉ đẹp bởi mặt nước xanh mênh mông, quanh năm dập dềnh, lượn sóng mà còn mang vẻ đẹp thơ mộng bởi sắc hồng thom ngát của hoa sen, sắc tím của hoa bằng lăng hay vẻ rực rỡ của những cánh phượng hồng mỗi độ hè về.

(Lam Phương, *Hồ Tây*, nét chấm phá đầy thi vị giữa lòng thủ đô)

Phương pháp giải:

Em nhớ lại về kết từ và cặp kết từ.

Lời giải chi tiết:

- Kết từ: bởi, hay.
- Cặp kết từ: không chỉ ... mà còn.

II. VIẾT (5,0 điểm)

Mùa hè là một bức tranh rực rỡ, được vẽ nên bởi màu đỏ của hoa phượng, âm thanh râm ran của tiếng ve cùng với những ước mơ, dự định của các cô cậu học trò,... Em hãy viết một đoạn văn nói lên những cảm xúc của mình mỗi khi mùa hè đến.

Phương pháp giải:

Em đọc kĩ đề bài và xác định bố cục, nội dung và hình thức.

- Cấu trúc và nội dung:
 - + Mở đoạn: Giới thiệu cảm xúc của em mỗi khi mùa hè đến.
 - + Thân đoạn: Nêu những điều khiến em có những cảm xúc đó với mùa hè (cảnh vật, hoạt động, kỉ niệm, bạn bè,...)
 - + Kết đoạn: Nêu cảm nghĩ, mong ước của em với mùa hè.
- Hình thức, dung lượng, diễn đạt:
 - + Đảm bảo hình thức của một đoạn văn.
 - + Đoạn văn có bố cục rõ ràng.
 - + Sử dụng từ ngữ gợi hình, gợi cảm, biện pháp tu từ như so sánh, nhân hóa để làm bài viết sinh động

Lời giải chi tiết:

Bài tham khảo 1:

Mỗi khi mùa hè đến, em lại cảm thấy vừa háo hức vừa bồi hồi. Hoa phượng nở đỏ rực cả góc sân trường như ngọn lửa cháy lên những kỉ niệm tuổi học trò. Tiếng ve râm ran trong vòm lá khiến lòng em xao xuyến, như một bản nhạc quen thuộc báo hiệu thời gian chia tay sắp đến. Em yêu mùa hè vì được nghỉ hè, được đi chơi cùng gia đình và được đọc thật nhiều truyện tranh em yêu thích. Nhưng em cũng buồn vì phải tạm xa thầy cô, bạn bè và mái trường thân yêu. Những kỉ niệm vui buồn ấy khiến mùa hè trở nên thật đặc biệt trong lòng em. Em mong mùa hè nào cũng sẽ thật ý nghĩa và tràn đầy tiếng cười.

Bài tham khảo 2:

Mùa hè đến, em vui lắm! Sân trường đỏ rực hoa phượng, nhìn như những ngọn lửa nhỏ. Tiếng ve râm ran trên cành cây nghe như một bản nhạc vui nhộn báo hiệu mùa hè đã về. Em thích ngồi dưới gốc cây, nhìn hoa phượng rơi và nghĩ về những ngày nghỉ sắp tới. Em mong được cùng gia đình đi tắm biển và xây lâu đài cát. Em cũng muốn đọc thật nhiều sách để khám phá thêm những điều hay trong cuộc sống. Em mong mùa hè đến thật nhanh để được vui chơi và làm những điều mình thích.